

BAJAI FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI HETILAP

A bajai függetlenségi és 48-as párt hivatalos közlönye.

Megjelenik minden szombaton.

Kiadó: ifj. Wagner Antal könyvkereskedő.	Felelős szerkesztő: Dr. Valentin Emil	Főszerkesztő: Dr. Rajk Aladár orsz. képvis.	Főmunkatárs: Dr. Nyiraty János	Előfizetési árak: Egész évre 6 kor. Fél évre 3 kor. Negyed évre 1.50. Egyes szám ára 12 fillér.
---	---	--	--	---

A nagy felelősség.

Baja, 1906. február 2.

Találón nevezi a magyar ember a lelkiismeret kis birónak. Csakugyan biró a lelkiismeret, akit félrevezetni, megvesztegetni nem lehet. Ha ideig-óráig sikerül is elaltatni, teljesen elnémitani soha. Feltámad újra, s nincs tőle nyugta a gonosznak. Szüntelen sarkában van, üldözi, égeti, marja lelkét, s ha az egész világ tömjént gyújt is tiszteletére, hozsannát kiált is feléje, a kis biró nem alszik, s egyre fülébe suttogja a bűnösnek: mégis csak gazember vagy. Fiat applicatio!

Egy éve, hogy a kihivott népitélet elsöpörte a romlott kormányrendszert. Megkönnyebbülten lélegzett fel mindenki, egy szebb, jobb jövő reményében, amely felé azonban mind ez ideig egy lépést sem tettünk, sőt úgy látszik, hogy a helyzet még ziláltabb, a kilátások még csekélyebbek. Pozitív eredmény jóformán semmi. Minden stagnál, holt pontra jutott a politikai élet. S ki a felelős mindezt? Hol, mely táborban kell ke-

resnünk azokat, akik okai, előidézői a mai sivár helyzetnek? Ez a kérdés érdeklő különösen a bukottakat, akiknek — minden jel szerint — nagyon nyugtalan a lelkiismerete, mely hangosan nyilatkozik meg sajtójukban. Csak természetesen találja mindenki, hogy mosakodni, magukat tisztázni igyekeznek s a felelősséget azokra tolni, akik őket a nyeregből kiütötték, vagy helyesebben szólva, akik a husos fazekak mellől őket elűzték. Feneketlen dühük tehát az ellenzéket állítja oda bűnbakul, s ennek tud be minden nyomort és szenvedést. Hallatlan szemfényvesztés és farizeuskodás!

Tehát a koalícióra hárul az egész áldatlan helyzetért a dolog ódiuma, csak azért, mert következetes akar maradni a multjához, elveihez, a nemzettől kapott küldetéséhez. Azt hajtogatják untalan, hogy miért nem vállalja a kormányzást, módjában van tenni, sőt kötelessége — mondják ők. Ilyes és más furcsaságokat hangoztatnak, beszélnek kötelességekről olyan emberek, akik soha nem dolgoztak, legalább a közért,

önzetlenségéből nem. Abban igazuk van, hogy a koalíció nem veszi át a kormányt; de nem azért, mintha nem volna hozzá erkölcsi bátorsága vagy képessége, de mert nem a kormányra jutása a küzdelmének célja, főképp nem azon az áron, melyet tőle a korona cserében kíván. A föltétlen megadás oly drága ár volna, mely a küzdelem középpontjában levő nemzeti jogok örökre való eljátszását jelentené s a nemzeti akarat érvényesülésének lehetőségét egyszer s mindenkorra tagadásba venné.

Tisztában van evvel mindenki; jól tudják a vád hangoztatói is. Alattomos eljárásuknak rugója a gyengék félrevezetése, s gonosz lelkiismeretük áltatása, megnyugtatója. Feledik, hogy qui s'excuse, s'accuse. Érzik, hogy nem töltenek tiszta bort a pohárba, hogy hazardjátékokat üznek a nemzet rovására. Ezért folyamodnak csavarintáshoz és csalafintasághoz. Még azt is állítják, szemérmertlenségükben, hogy szívesen szabadulnának (?) a kormányzás gondjától s türelmetlenül (?) várják azt a pillanatot, mikor e nyomasztó tehertől meg-

TÁRCA.

Ella!

A „Bajai Független Ujság“ eredeti tárcája.

Irta: D. B.

I.

Nem vagyok mai gyerek. Nagy ideje is van már hát annak, hogy diák voltam. Most ugyan már nem nagyon látszik meg rajtam, mégis igaz, hogy diák koromban nem voltam az utolsó gyerek. Az iskola padjain közepszerű tehetség ugyan, de az önképzőkörben bírálói kapacitás, privát életemben pedig nagyon-nagyon szerelmes. Tehetségem közepszerűsége a mennyiségtantól való idegenkedésben kulminált, bírálói hirneveimet egy vetélytársamnak, kinek szerelmi ömlengéseit az önképzőkörben agyon dorongoltam, köszönhettem, szerelmem Vesztaaszüzét pedig egy gazdag ügyvéd gyönyörűséges Ellája gyújtá lángra. Tanultam kinzott szívvvel a mennyiségtant, bíráltam féltékeny dühvel a szerelmi költeményeket és szerettem olthatlan szenvedélylyel imádoztam Ellát.

Hogy ezen dolgoknak az egyensúly törvényei ellen való ilyen merész berendezettsége sokáig nem tarthatott, az világos. Hiszen minden mulandó, az még a kritikus hóhéri

mulatozása is, a szerelmet is, így, vagy úgy, valahogy csak ki kell elégíteni, mert a szerető szív magát vég nélkül kinzani nem engedi és végre mert a szerelem és a mennyiségtan olyan ellenségek, melyeknek előbb utóbb össze kellett veszni, harcra kellett kelni.

Az iskola év előre haladott stádiumában mikor már négy magyar nyelvtan és három mennyiségtan ára füstölgött el cigaretta alakjában fogaim között, mikorra ki tudtam sütni, hogy némely embernek, nevezetesen a professzornak, egy esztendőben többször is van nevenapja és legalább kétszer kukkan be az árnyék világba, mert másként a diákzseb pénzügyi kataklizmája elkerülhetlen, mikoron finác eszem már tisztában volt azzal, hogy édes anyámtól a név és születésnap ajándékokra így inkasszált pénzek legjövődelmében sétatálcák, cigaretták és szipkák bevásárlásával helyezhetők el — kiütött a háboru Moéniknak érthetetlen algebrája, meg az én mérhetetlen szerelmem közt.

A mennyiségtan kiállhatatlan profeszora, a belesülés félelmétől nagyokat izzadva, a kerülék egyenletét dedukálta, én homlokomon az öröklődés cseppjeivel, szerelmi dalt faragtam »Ellá«-hoz. Már-már úgy volt, hogy a derék professzor belesül a verejték mirigyeket nem kevésbé izgató munkájába, mikor mint a

vizbefuló a szalmaszálat, észrevesz engem, észreveszi, a mint kinosan rágom a tollszárat és felborzolt üstökkel rimek után szaglálom a levegőt. Hozzám rohan és elkapja »Ellám«-hoz írt versemet.

»Mi ez«? kiáltja ő.

Hallgatás.

»Nos«.

Siri csend.

»Jöjjön ki felelni.« Kimegyek.

Csend. Borzalmas halotti csend.

»Igen? Hát nem készült? Mars a helyére.«

S ettől fogva egyre gyarapodott a versek száma fiókomban, a szekundák száma profeszorom noteszában . . .

II.

De nem csak verseket és szekundákat termelt, hanem ezenkívül, olyan bátorságot is öntött belém szerelmem, hogy én, kit a legfinomabb dunsztok csábjai sem tudtak soha olyan szobába bevinni, hol lányok is voltak, — elkezdtem kurizálni, dühösen kurizálni. Na persze, hogy csak Ellának.

Mikor a varróiskolából haza felé ment meglestem őt, kalapomat leemeltem térdemig és annyi bájjal mennyi csak szekundtenor hangomtól tellett így üdvözöltem:

»Van szerencsém jó napot kívánni Ella nagysám«.

szabadulnak. Valóban kívánjuk, hogy mielőbb üssön ez a boldog óra a nemzet érdekében, s takarja el őket a feledés pora, kísérje a magyar nép megvétele dicstelen, szennyes pályafutásuk zárultával.

n. m

A béke ára — kőbe vésve.

Írta: Kalmár Antal dr.

Először is a kiegyezési törvény paritásos végrehajtása. Ebben benne van:

- a) a magyar udvartartás;
- b) a magyarul beszélő kiegészítő magyar hadsereg; tehát nem a 80 vezényszó, de nem is az önálló magyar hadsereg;
- c) a külügyekben Magyarországnak egyenrangú kormányzati képviselője Ausztriával.

Másodszor: Magyarország gazdasági függetlensége. Ebben benne van:

- a) az önálló vámterület föllállítása, 1908. januárius első napjára;
- b) az önálló magyar jegybank föllállítása ugyanekkorra.

Harmadszor: Az általános titkos választói jog — a magyar állam és törvényhozás teljes magyar jellegének a biztosításával.

Mind a három, illetve hat dolognak pedig junktimmal való egybekapcsolása.

Jegyzet: Értsük meg jól, hogy ezek a dolgok még csak hatvanhetes morzsákat jelentenek és még semmiképpen nem jelentik a perszonál unió alapuló Magyarország állami függetlenségét, — tehát még semmiképpen nem jelentik a Negyvennyolcat.

Megokolás:

Az első és második pont azon alapszik, hogy meg kell adni a magyarnak azt, ami már a magyará.

Ámde mi a magyaré?

Első sorban az, ami már egy meglévő törvénybe be van iktatva. A kiegyezési tör-

vénybe pedig be van iktatva a magyar udvartartás és a dualisztikus alkotmánynak teljes paritása. Eme paritás alapján adják tehát meg a magyarul beszélő kiegészítő magyar hadsereget (most nem követeljük az önálló magyar hadsereget, mert ez még nincs törvényben és a Negyvennyolc az országgyűlésen még nincs többségben) és adják meg a külügyekben Magyarországnak Ausztriával egyenrangú kormányzati képviselőjét.

A magyarul beszélő kiegészítő magyar hadsereg nemcsak a kiegyezési törvény paritásos végrehajtása alapján követelhető, hanem ama közjogi sarkétel alapján is, hogy a magyar királynak a magyar nemzettől kapott, magyar katonai felségjogai alapján nincsen joga a kiegészítő magyar hadsereg magyar nyelvét — németté tenni.

Élő törvénybe van iktatva továbbá az önálló vámterület jogi állapota is. Ez a törvény 1907. december 31-én lejár. Ekkor tehát föl kell állítani Magyarország és Ausztria között a vámsorompókat. Legyen meg az önálló vámterület, amely millió, meg millió embernek ad új kereseti foglalkozást, tehát a legszükségesebb dolgot: a mindennapi kenyeret nyújtja a nemzet millióinak. Ha a vámsorompókat 1908. január első napjára föllállítjuk: ebben az esetben ugyanekkor az osztrák-magyar bank szabadalma is önmagától megszűnik.

Nincs még törvénybe iktatva az általános, és titkos választói jog. Ez tehát akkor lesz a magyar nemzeté, ha előbb törvénybe lesz iktatva. Tehát törvénybe kell iktatni, egy millió választópolgár helyett legyen három millió, de a törvénybe való iktatás mellett biztosítani kell — nem a magyar hegemoniát, hanem a magyar állam és törvényhozás teljes magyar jellegét.

Minthogy pedig két országos tábor van arra nézve, hogy mit kapjon meg a magyar nemzet először: azt-e, ami már törvénybe van iktatva, vagy azt-e, ami még ezután lesz törvénybe iktatva: a kétféle dolgot junktimhoz kell kötni, mert ha nem kötjük össze

junktimmal: féltő, hogy egyiket sem kapjuk meg.

Vagyis, amikor biztosítatik a kiegyezési törvény paritásos végrehajtása, az önálló vámterület és jegybank föllállítása: ugyanekkor törvénybe iktatódik az általános, titkos választási reform is. Vagy megfordítva, amikor az általános, titkos választási reform törvénybe iktatódik: ugyanekkor biztosítani kell a kiegyezési törvény paritásos végrehajtását, a kiegészítő magyar hadsereg magyar nyelvét, az önálló vámterületet és jegybankot, 1908. januárius első napjára.

Ez a junktim — és ez a megoldás.

Enélkül nincs, és nem is lesz béke Magyarországon. Jöhet ránk a bécsi döghalál, a bürök- és méregpohár, a katonai diktatura, golyó és akasztófa: ebből a kőbe véssett béke árából nem fogunk engedni. Ha kell, újra birokra kelünk Béccsel, hogy újból ő legyen alul, mint volt 48-ban.

De ebben az esetben ne is számítson Bécs többé Hatvanhétre, mert ekkor közjogilag már csak a Nap jöhet: a Negyvennyolc!

Közgyűlés.

Hétfőn délután 3 órakor tartott Baja város törvényhatósági bizottsága a bizottságok nagyszámu részvételével rendes közgyűlést. Az eleven élet, az érdeklődés a bizottsági tagok részéről jellemezte a gyűlést.

Különösen figyelemre méltó volt Tomcsányi Sándor bizottsági tagnak nagy készültségre és hosszas tanulmányozásra valló beszéde, mellyel a helybeli piacot a szegényebb néposztályra nézve olcsóbbá tenni akarja s ha célját el nem érte is, az elismerés feltétlen megilleti őt. Csodálatos, hogy Tomcsányi beszédeit szimpatikus egyéniségénél fogva is némely eredeti megjegyzései folytán folytonosan derűltség szokta kísélni, a

»Jó napot Benkő úr!« volt a fuvolaszerű hangon ejtett válasz.

Oh Ella! Sohasem fogom elfeledni piros ajkaidat, mik köszöntésem viszonzásául oly szívvolvasztó szépen tudták kiejteni azt, sohasem fogom elfelejteni pajkos szemeidet, melyekkel olyan harmonikusan akkompanyiroztad azt, hogy »jó napot Benkő úr«.

Mikor elhaladtam előttem, elkezdtem a legelső utcában lélekszakadva futni, úgy, hogy egy másik utcában újra elébe kerültem:

»Csókolom kezeit Ella nagysám«.

»Jó napot Benkő úr«.

Az előbbi futási művelet da capo s minnek utána így házuk elé értem volna fuldokolva hebegém:

»Magamat ajánlom Ella nagysám«.

»Isten vele Benkő úr«.

Ella betette a ház ajtaját. Én azután még egy párszor elsétáltam a ház előtt, mert úgy éreztem, mintha a házat bűvös lények tündérlakká varázsolta volna át, melynek minden zuga szerelmi szimfoniákat lehel felém.

Másnap már erősebben folytattam.

»Csókolom kezeit Ella nagysám«.

»Jó napot«.

»Ma gyönyörű idő van Ella nagysám«.

»Oh igen c y kicsit.«

»Mit méltóztatott tenni egész nap.«

»Hát kérem varrtam a papának.«

»Mit tetszett varrni a papának.«

»Hát kérem — a papának elfogyott a és fülig pirult szegényke.

Ügyesen fordítok hát a rosszul választott témán:

»Szeret varrni Ella nagysám?«

»Oh nem.«

»Na persze.«

A téma fordítás, annyival is ügyesebb volt, mert hogy épen kapujukhoz értünk.

»Ajánlom magamat Ella nagysám.«

»Isten vele Benkő úr.«

Egy hétiig nem mertem szeme elé jönni. Félttem, hogy túlmerésnek tartott. Hogy bátorságom megriasztotta.

De végre is az érzemény tűzokádó hegygyé nőtt bennem, kitört, eget kért.

Meglestem a varróiskola előtt hát megint és szivdobogva hallgatództam az ajtónyikorgásra egy szomszédos kapualjban.

Az ajtó nyílt. Egy percre megingott bátorságom, de aztán annál bátrabban törtetem elő:

»Szabad nagysám haza kísérem.«

»Ha a papa engedné. —«

Hát az ismeretes, hogy a papák, meg a mamák zsarnokok és bár megvoltam győződve, hogy a papája a hazakisérést a leghatározottabban elítélné: hazakisértem Mit nekem egy zsarnok.

Bátorságomnak hál' Istennek kitűnő volt a hatása. Így jobban tetszettem neki is, aztán meg hogy, a példa ragadós, ő is bátrabb lett.

Egy este, mikor 73-adszor sétáltam el a házuk előtt, nyílik a kapu és ögegy csomó rózsával kötényében, ki ül padjukra.

Ajkaim a szerelem boldogító mosolyától illatosan ily szókra fakadtak:

»Kezeit csókolom, Ella nagysám.«

»Jó estét, hová sétál Benkő úr.«

»Erre.«

»Szereti a rózsákat.«

»Oh igen.«

»Nézze, ez a legszebb, ezt magának adom«

»A papa . . .« és elfutott.

Másnap újra künn ült. Most már én szólítottam meg:

»Csókolom« stb. stb. Tud Ella nagysám franciául.

»Kicsit.«

»Mondja csak mit tesz ez:« »Je vous aime de tout mon coeur.«

Nem tudta.

A következő nap egy rózsával kezemre ütve haragosan mondta, hogy

»Maga csunya.«

III.

Egy hónapra azután, hogy a szekundás bizonyítványt haza vittem, mikorra a bírálatra kiadott, valamint az önkezüleg fabrikált versek száma fiókomban egy légióra szaporodott, mikor a kiállhatatlan profeszor noteszában mulatozó ötösök már hetedhet országra szóló lakodalmat csaptak vala, piros pünkösöd napjának verőfényes délutánján, hajókáztam be forró vágyaktól duzzadó vitorlakkal Eldorádomba, rekte Ellának fásfészerejébe.

Mert hát ide kaptam, itt esett meg az én első találkám.

mit nem lehet oda magyarázni, hogy ez beszédeire vonatkozik.

Különös fontosságú volt a közkórház kérdése. E tárgyban dr. Valentin Emil bizottsági tag maró gúnnyal világította meg a helyzetet, hogy először 500,000 koronát, utána még 167,000 koronát, most ismét 60,000 koronát kérnek, holott már az elsőt, mint végösszeget kérték. Hát kérdi, vajjon utolsó, legutolsó vagy legeslegutolsó többletkiadás lesz-e. Kifejtette, hogy az ellenzék milyen szenvedélyes érveket folytatva e tárgyban Mocsányi, Gellért és társai ellen és az ellenzéknek az idő folyama teljesen igazat adott. Sem a városi tanács, sem a törvényhatósági bizottsági tagok nem tudták a beszéd hatása alól magukat kivonni.

Maga a közgyűlés a következő lefolyású volt:

1. Polgármester időszaki jelentése a közigazgatás állapotáról. — Fehér Lőrincz interpellál a sikos járdák miatt és a tűzoltóság újjászervezése tárgyában. Rajcsányi Imre a rendőrkapitányt meginterpellálja a gyapjufonó és szövőgyárból kifolyó büzös és különféle színű levek miatt. Scheibner rendőrkapitány a járdákra vonatkozólag Fehér Lőrincz doktort, a gyár kifolyása tárgyában Rajcsányit megnyugtatja. A tűzoltóság újjászervezése tárgyában a nagy bizottság kis bizottságot szült, ez meg egy albizottságot és ezek most leveleznek egymással. — Ezek után a jelentés tudomásul vétetik.

2. Az igazoló választmány jelentése a múlt évi december hó 7-én megejtett pótválasztás igazolásáról. — Tudomásul vétetik, hogy Rajcsányi Imre és dr. Fehérváry Dezső választottak meg.

3. A loavató bizottság elnökének megválasztása. — Somogyi Emil választatik meg.

4. A kereskedő- és iparos-tanoncziskolai bizottság kiegészítése. — Megválasztatnak Reiter Jakab és Schmidt Ferenc.

5. A városi tanácsnak előterjesztése a katonavárosi új temető mögötti területnek kihasználása tárgyában. — Javaslat elfogadtatik.

Ella egy fatuskón ült, én kezeimet térdeimre kulcsolva lábainál hevertem. Mellettünk két cica enyelgett egymással, körülöttünk csintalan kakasoktól üzelve futkároztak a jércikék, míg a mester gerendán fülbántó sipitással csiripeltek a verebek.

Ella lábaihoz közelebb simulva, a fásfél-szert mennyországnak nézve így imádkoztam hozzá:

»Imádlak Ellám; imádom szép szemedet, szép lelkedet; szeretlek mint folyondár a fát, melyet ölelve tart, szeretlek, mint hápok a sziklát, melyet csókjaikkal nyaldosnak, szeretlek mint méh a virágot, szeretlek kimondhatatlanul.»

Ella a jól megtanult és finoman előadott vallomástól meghatva szemlesütve hallgatott.

Hallgatását megértő beleegyezésnek vettem és a boldogság hevétől remegő ajkaimat ajkihoz szoritottam és szerelmi csókjaim közül az első elcsattant.

Macskák és jércék meglepetten futottak szét, a verebek fejem felett ijedten, zajongva repültek tova.

Valami nedves esett arcomra, a csókot duplázni vágyó Ella rám néz, aztán egy pökéssel kibontakozva hangos kacagással futott el tőlem. Örökre.

Azóta a mathezisnél egyet utálok csak jobban a — verebet.

6. Ugyanannak javaslata Tomcsányi Sándor bizottsági tagnak a piacz olcsóbbá tétele iránt beadott indítványa tárgyában. — Scheibner Gyula r. kapitány előterjeszti, hogy a husárakat szabályozni nem áll módjában, hatósági mézárszékek felállítása még kevésbé (ezt mi sem helyeselnők.) de egy szövetkezeti alapon létesülő mézárszéket támogatna a hatóság erkölcsileg és anyagilag.

Tomcsányi Sándor számtalan hiteles adattal igazolja, hogy mindennütt jobb a helyzet mint Baján.

Mikolics Ignác a mézárosok érdekét védi.

Somogyi Emil a marhatenyésztés fejlesztése érdekében sürget üdvös intézkedést egyben egészségügyi intézkedést is óhajt a husvágás körül.

7. Ugyanannak előterjesztése a szt. Ferenc-rendiek által fizetendő boritaladóátalány tárgyában. — A tanács javaslata, — hogy az adó megfizetendő — elfogadtatik.

8. Szepesvármegye közönségének átirata a piztolyok, forgópiztolyok, Flobert-fegyverek és botpuskák árusításának korlátozása tárgyában. — Rajcsányi Imre hozzászólása után pártolólág tudomásul vétetik.

9. Belügyminiszteri leirat a városi közkórházi építkezés felülvizsgálatának eredményéről és a városi tanács előterjesztése az építkezéssel kapcsolatos költségeknek fedezése tárgyában. — A tanács javasolja, hogy a felmerült újabb 60 ezer korona több kiadást, amelyben a felülvizsgáló mérnök tiszteletdíja, a műszaki felügyelő póttisztelet díja, a közreműködő tisztviselők tisztelet díja is bennfoglaltatik — de ez a legesekélyebb rész — folyósítsa a törvényhatóság. Ezt annuitásos kölcsönrel fedezze. Az ápolási díjak felemelésével akarják azt behozni.

Valentin Emil indítványára kimondja a közgyűlés, hogy ha a belügyminiszter az ápolási díjakat megengedi felemelni, akkor a tisztelet díjak kifizetendők és a kölcsön felveendő.

10. Scharpf Elek kérvénye a város kötelékébe leendő felvétele iránt. — Felvétetik.

11. Kovács József kérvénye a város kötelékébe leendő felvétele iránt. — Kérelemnek hely adatik.

12. A Délmagyarországi Közművelődési Egyesületnek kérvénye a Szegeden felállítandó internátus költségeihez való hozzájárulás iránt. — Tíz éven át 50—50 korona évi hozzájárulás megszavaztatik.

13. Dr. Nyiraty János és dr. Szirmai Vidor bizottsági tagoknak jelentése az alkotmányvédő bizottságból való kilépésükről. — Kilépés nem vétetik tudomásul. Felkéretnek, hogy tagságukat tartsák meg.

14. Dr. Lemberger Ármin és dr. Bérczi Albert kérvénye a városi bérházban dr. Lemberger Ármin által birt lakás bérletének átruházása és a bérlet meghosszabbítása iránt. — Meghosszabbítás és átruházás oly hozzáadással engedélyeztetik, hogy 1907. novembertől 840 korona helyett 1200 koronát fizet.

15. Sternfeld Vilmos kérvénye a városi bérházban birt lakás bérletének meghosszabbítása iránt. — Meghosszabbittatik.

16. Bayer Hermin kérvénye a városi bérházban birt bolthelyiség bérletének meghosszabbítása iránt. — Meghosszabbittatik.

17. Fischer Béla kérvénye a városi székház épületében birt bolthelyiség bérletének meghosszabbítása iránt. — Meghosszabbittatik.

18. Rajkovits Károly kérvénye a városi székház épületében birt bolthelyiség bérletének meghosszabbítása iránt. — Meghosszabbittatik.

19. A városi tanács jelentése Magyar Ádám városi irnok nyugdíjazása tárgyában. — Rajcsányi Imre indítványára augusztus hó 1-ig teljes fizetést élvez, azontul 5 százalékkal nyugdíjaztatik.

20. Wilhelm Károly róm. kath. kántornak kérvénye évi 200 kor. személyes pótlék megszavazása iránt. — Nem szavaztatik meg.

21. Rotschild Zsigmond kérvénye hirdetési oszlopok és táblák felállításának engedélyezése iránt. — Engedélyeztetik oly kikötéssel, hogy 1. az oszlopok és táblák 15 év múlva a város tulajdonába mennek át, 2. hogy a városi hirdetmények, kulturális hirdetmények, művészeti és színházi falragaszok díjtalanul függesztetnek ki.

22. Gyulánszki József kérvénye a Kigyó-utcában teljesített kövezési munka után érdembe hozott keresetének utalványozása iránt. — Utalványoztatik.

23. Spitzer Károly és társai kérvénye a Dunához vezető posványosi út kikövezése iránt. — Az ut kiépítése nem eszközöltetik ez idő szerint, hanem elhalasztatik arra az időre, amikor a Dunahid kiépítése aktuálissá válik. (Jó az Isten, akkorára ad újabb kifogásra alkalmat.)

24. A »Bajai kereskedő ifjak egylete« kérvénye az egyesület tulajdonába átment Deák Ferenc-utcai ház telkén keresztül vezető folyókanak befedése iránt. — Kérvény elutasítatik.

25. Herdlein Lajos napidíjas irnoknak kérvénye jutalomban való részesítése iránt. — Javaslattétel végett kiadatik a tanácsnak.

26. Szaday Kálmán irodatisztnak kérvénye 8 heti szabadságidő engedélyezése iránt. — Engedélyeztetik.

27. Svraka Gábor közbégőhídi szolgának kérvénye 60 korona fizetési előleg utalványozása iránt. — Utalványoztatik.

28. Komárom és Győr városok átirata az általános választói jognak törvénybeiktatása érdekében. — Pártoltatik és hasonszellemű felirat határoztatik.

Kisebb ügyek letárgyalása után a közgyűlés este 6 órakor befejeződik.

A Magyar Védőegyesület bajai fiókjának megalakulása.*)

A »Magyar védőegyesület bajai fiókja« e hó 21-én tartotta alakuló közgyűlését nagyszámú közönség jelenlétében, az ipartestületben. A központból *Dobieczy Sándor* nyug. ezredes, ügyvivő igazgató és *Lukács Lipót* mérnök lettek kiküldve. A közgyűlés egyik összehívója *Somogyi Emil* melegen üdvözölte a megjelenteket és miután *Dobieczy Sándor* behatóan ismertette az egyesület célját, az egybegyűltek egyhangú lelkesedéssel elhatározták, hogy az egyesület fiókja megalakittassék. A közgyűlésre *Beniczky Lajos* alispán, a »Magyar védőegyesület« elnöke igen szép üdvözlő sürgönyt küldött, mely felolvastatott. Ezután az egyesület tisztikarát választották meg. Kívánjuk, hogy az egyesület áldásos működését az egész bajai társadalom támogassa és ne legyen szalmaláng a magyar ipart pártoló mozgalom.

A »Magyar Védő-Egyesület Bajai Fiókjának« tisztikara a következőképp alakult meg:

Elnök lett: *Somogyi Emil*.

Társelnök: *Dr. Koller Imréné*.

Alnelnökök: *Allaga Ottó, Czernay Imre*.

*) Ez a tudósítás a múlt heti számunkból tévedésből kimaradt. A szerk.

szabadulnak. Valóban kívánjuk, hogy mielőbb üssön ez a boldog óra a nemzet érdekében, s takarja el őket a feledés pora, kísérje a magyar nép megvételére dicstelen, szennyes pályafutásuk zárultával.

n. m

A béke ára — kőbe vésve.

Írta: Kalmár Antal dr.

Először is a kiegyezési törvény paritásos végrehajtása. Ebben benne van:

- a) a magyar udvartartás;
- b) a magyarul beszélő kiegészítő magyar hadsereg; tehát nem a 80 vezényszó, de nem is az önálló magyar hadsereg;
- c) a külügyekben Magyarországnak egyenrangú kormányzati képviselője Ausztriával.

Másodszor: Magyarország gazdasági függetlensége. Ebben benne van:

- a) az önálló vámterület föllállítása, 1908. januárius első napjára;
- b) az önálló magyar jegybank föllállítása ugyanekkorra.

Harmadszor: Az általános titkos választói jog — a magyar állam és törvényhozás teljes magyar jellegének a biztosításával.

Mind a három, illetve hat dolognak pedig junktimmal való egybekapcsolása.

Jegyzet: Értsük meg jól, hogy ezek a dolgok még csak hatvanhetes morzsákat jelentenek és még semmiképpen nem jelentik a perszonál unió alapuló Magyarország állami függetlenségét, — tehát még semmiképpen nem jelentik a Negyvennyolcat.

Megokolás:

Az első és második pont azon alapszik, hogy meg kell adni a magyarnak azt, ami már a magyaré.

Ámde mi a magyaré?

Első sorban az, ami már egy meglévő törvénybe be van iktatva. A kiegyezési tör-

vénybe pedig be van iktatva a magyar udvartartás és a dualisztikus alkotmányának teljes paritása. Eme paritás alapján adják tehát meg a magyarul beszélő kiegészítő magyar hadsereget (most nem követeljük az önálló magyar hadsereget, mert ez még nincs törvényben és a Negyvennyolc az országgyűlésen még nincs többségben) és adják meg a külügyekben Magyarországnak Ausztriával egyenrangú kormányzati képviselőjét.

A magyarul beszélő kiegészítő magyar hadsereg nemcsak a kiegyezési törvény paritásos végrehajtása alapján követelhető, hanem ama közjogi sarkétel alapján is, hogy a magyar királynak a magyar nemzettől kapott, magyar katonai felségjogai alapján nincsen joga a kiegészítő magyar hadsereg magyar nyelvét — németté tenni.

Élő törvénybe van iktatva továbbá az önálló vámterület jogi állapota is. Ez a törvény 1907. december 31-én lejár. Ekkor tehát föl kell állítani Magyarország és Ausztria között a vámsorompókat. Legyen meg az önálló vámterület, amely millió, meg millió embernek ad új kereseti foglalkozást, tehát a legszükségesebb dolgot: a mindennapi kenyeret nyújtja a nemzet millióinak. Ha a vámsorompókat 1908. január első napjára föllállítjuk: ebben az esetben ugyanekkor az osztrák-magyar bank szabadalma is önmagától megszűnik.

Nincs még törvénybe iktatva az általános, és titkos választói jog. Ez tehát akkor lesz a magyar nemzeté, ha előbb törvénybe lesz iktatva. Tehát törvénybe kell iktatni, egy millió választópolgár helyett legyen három millió, de a törvénybe való iktatás mellett biztosítani kell — nem a magyar hegemoniát, hanem a magyar állam és törvényhozás teljes magyar jellegét.

Mínt hogy pedig két országos tábor van arra nézve, hogy mit kapjon meg a magyar nemzet először: azt-e, ami már törvénybe van iktatva, vagy azt-e, ami még ezután lesz törvénybe iktatva: a kétféle dolgot junktimhoz kell kötni, mert ha nem kötjük össze

junktimmal: féltő, hogy egyiket sem kapjuk meg.

Vagyis, amikor biztosítatik a kiegyezési törvény paritásos végrehajtása, az önálló vámterület és jegybank föllállítása: ugyanekkor törvénybe iktatódik az általános, titkos választási reform is. Vagy megfordítva, amikor az általános, titkos választási reform törvénybe iktatódik: ugyanekkor biztosítani kell a kiegyezési törvény paritásos végrehajtását, a kiegészítő magyar hadsereg magyar nyelvét, az önálló vámterületet és jegybankot, 1908. januárius első napjára.

Ez a junktim — és ez a megoldás.

Enélkül nincs, és nem is lesz béke Magyarországon. Jöhet ránk a bécsi döghalál, a bürök- és méregpohár, a katonai diktatura, golyó és akasztófa: ebből a kőbe véssett béke árából nem fogunk engedni. Ha kell, újra birokra kelünk Béccsel, hogy újból ő legyen alul, mint volt 48-ban.

De ebben az esetben ne is számítson Bécs többé Hatvanhétre, mert ekkor közjogilag már csak a Nap jöhet: a Negyvennyolc!

Közgyűlés.

Hétfőn délután 3 órakor tartott Baja város törvényhatósági bizottsága a bizottságok nagyszámu részvételével rendes közgyűlést. Az eleven élet, az érdeklődés a bizottsági tagok részéről jellemezte a gyűlést.

Különösen figyelemre méltó volt Tomcsányi Sándor bizottsági tagnak nagy készültségre és hosszas tanulmányozásra valló beszéde, mellyel a helybeli piacot a szegényebb néposztályra nézve olcsóbbá tenni akarja s ha célját el nem érte is, az elismerés feltétlen megilleti őt. Csodálatos, hogy Tomcsányi beszédeit szimpatikus egyéniségénél fogva is némely eredeti megjegyzései folytán folytonosan derűltég szokta kísélni, a

»Jó napot Benkő úr!« volt a fuvolaszerű hangon ejtett válasz.

Oh Ella! Sohasem fogom elfeledni piros ajkaidat, mik köszöntésem viszonzásául oly szivolvastó szépen tudták kiejteni azt, sohasem fogom elfelejteni pajkos szemeidet, melyekkel olyan harmonikusan akkompanyiroztad azt, hogy »jó napot Benkő úr«.

Mikor elhaladtam előttem, elkezdtem a legelső utcában lélekszakadva futni, úgy, hogy egy másik utcában újra elébe kerültem:

»Csókolom kezeit Ella nagysám«.

»Jó napot Benkő úr«.

Az előbbi futási művelet da capo s minnek utána így házuk elé értem volna fuldokolva hebegém:

»Magamat ajánlom Ella nagysám«.

»Isten vele Benkő úr«.

Ella betette a ház ajtaját. Én azután még egy párszor elsétáltam a ház előtt, mert úgy éreztem, mintha a házat bűvös lényé tündérlakká varázsolta volna át, melynek minden zuga szerelmi szimfoniákat lehel felém.

Másnap már erősebben folytattam.

»Csókolom kezeit Ella nagysám«.

»Jó napot«.

»Ma gyönyörű idő van Ella nagysám«.

»Oh igen egy kicsit.«

»Mit méltóztatott tenni egész nap.«

»Hát kérem varrtam a papának.«

»Mit tetszett varrni a papának.«

»Hát kérem — a papának elfogyott a és fülig pirult szegényke.

Ügyesen fordítok hát a rosszul választott témán:

»Szeret varrni Ella nagysám?«

»Oh nem.«

»Na persze.«

A téma fordítás, annyival is ügyesebb volt, mert hogy épen kapujukhoz értünk.

»Ajánlom magamat Ella nagysám.«

»Isten vele Benkő úr.«

Egy hétfőig nem mertem szeme elé jönni. Félttem, hogy túlmerésnek tartott. Hogy bátorságom megriasztotta.

De végre is az érzemény tűzokádó hegygyé nőtt bennem, kitört, eget kért.

Meglestem a varróiskola előtt hát megint és szivdobogva hallgatództam az ajtónyikorgásra egy szomszédos kapualjban.

Az ajtó nyílt. Egy percre megingott bátorságom, de aztán annál bátrabban törtetem elő:

»Szabad nagysám haza kísérem.«

»Ha a papa engedné. —«

Hát az ismeretes, hogy a papák, meg a mamák zsarnokok és bár megvoltam győződve, hogy a papája a hazakisérést a leghatározottabban elítélné: hazakisérem Mit nekem egy zsarnok.

Bátorságomnak hál' Istennek kitűnő volt a hatása. Így jobban tetszettem neki is, aztán meg hogy, a példa ragadós, ő is bátrabb lett.

Egy este, mikor 73-adszor sétáltam el a házuk előtt, nyílik a kapu és ő egy csomó rózsával kötényében, ki ül padjukra.

Ajkaim a szerelem boldogító mosolyától illatosan ily szókra fakadtak:

»Kezeit csókolom, Ella nagysám.«

»Jó estét, hová sétál Benkő úr.«

»Erre.«

»Szereti a rózsákat.«

»Oh igen.«

»Nézze, ez a legszebb, ezt magának adom«

»A papa . . .« és elfutott.

Másnap újra künn ült. Most már én szólítottam meg:

»Csókolom« stb. stb. Tud Ella nagysám franciául.

»Kicsit.«

»Mondja csak mit tesz ez:« »Je vous aime de tout mon coeur.«

Nem tudta.

A következő nap egy rózsával kezemre ütve haragosan mondta, hogy

»Maga csunya.«

III.

Egy hónapra azután, hogy a szekundás bizonyítványt haza vittem, mikorra a bírálatra kiadott, valamint az önkezüleg fabrikált versek száma fiókomban egy légióra szaporodott, mikor a kiállhatatlan profeszor noteszában mulatozó ötösök már hetedhet országgra szóló lakodalmat csaptak vala, piros pünkösdi napjának verőfényes délutánján, hajókáztam be forró vágyaktól duzzadó vitorlákkal Eldorádomba, rekte Ellának fásfészerejébe.

Mert hát ide kaptam, itt esett meg az én első találkám.

mit nem lehet oda magyarázni, hogy ez beszédeire vonatkozik.

Különös fontosságú volt a közkórház kérdése. E tárgyban dr. Valentin Emil bizottsági tag maró gúnnyal világította meg a helyzetet, hogy először 500,000 koronát, utána még 167,000 koronát, most ismét 60,000 koronát kérnek, holott már az elsőt, mint végösszeget kérték. Hát kérdi, vajjon utolsó, legutolsó vagy legeslegutolsó többletkiadás lesz-e. Kifejtette, hogy az ellenzék milyen szenvedélyes érveket folytatva e tárgyban Mocsányi, Gellért és társai ellen és az ellenzéknek az idő folyama teljesen igazat adott. Sem a városi tanács, sem a törvényhatósági bizottsági tagok nem tudták a beszéd hatása alól magukat kivonni.

Maga a közgyűlés a következő lefolyású volt:

1. Polgármester időszaki jelentése a közigazgatás állapotáról. — Fehér Lőrincz interpellál a sikos járdák miatt és a tűzoltóság újjászervezése tárgyában. Rajcsányi Imre a rendőrkapitányt meginterpellálja a gyapjufonó és szövőgyárból kifolyó büzös és különféle színű levek miatt. Scheibner rendőrkapitány a járdákra vonatkozólag Fehér Lőrincz doktort, a gyár kifolyása tárgyában Rajcsányit megnyugtatja. A tűzoltóság újjászervezése tárgyában a nagy bizottság kis bizottságot szült, ez meg egy albizottságot és ezek most leveleznek egymással. — Ezek után a jelentés tudomásul vétetik.

2. Az igazoló választmány jelentése a múlt évi december hó 7-én megejtett pótválasztás igazolásáról. — Tudomásul vétetik, hogy Rajcsányi Imre és dr. Fehérváry Dezső választattak meg.

3. A loávitó bizottság elnökének megválasztása. — Somogyi Emil választatik meg.

4. A kereskedő- és iparos-tanonciskolai bizottság kiegészítése. — Megválasztatnak Reiter Jakab és Schmidt Ferenc.

5. A városi tanácsnak előterjesztése a katonavárosi új temető mögötti területnek kihasználása tárgyában. — Javaslat elfogadtatik.

Ella egy fatuskón ült, én kezeimet térdeimre kulcsolva lábainál hevertem. Mellettünk két cica enyelgett egymással, körülöttünk csintalan kakasoktól üzelve futkároztak a jércikék, míg a mester gerendán fülbántó sipitással csiripeltek a verebek.

Ella lábaihoz közelebb simulva, a fásfél-szert mennyországnak nézve így imádkoztam hozzá:

»Imádlak Ellám; imádom szép szemedet, szép lelkedet; szeretlek mint folyondár a fát, melyet ölelve tart, szeretlek, mint hópok a sziklát, melyet csókjaikkal nyaldosnak, szeretlek mint méh a virágot, szeretlek kimondhatlanul«.

Ella a jól megtanult és finoman előadott vallomástól meghatva szemlesütve hallgatott.

Hallgatását megértő beleegyezésnek vettem és a boldogság hevéből remegő ajkaimat ajkihoz szoritottam és szerelmi csókjaim közül az első elsattant.

Macskák és jércék meglepetten futottak szét, a verebek fejem felett ijedten, zajongva repültek tova.

Valami nedves esett arcomra, a csókot duplázni vágyó Ella rám néz, aztán egy pökessel kibontakozva hangos kacagással futott el tőlem. Örökre.

Azóta a mathezisnél egyet utálok csak jobban a — verebet.

6. Ugyanannak javaslata Tomcsányi Sándor bizottsági tagnak a piacz olesőbbá tétele iránt beadott indítványa tárgyában. — Scheibner Gyula r. kapitány előterjeszti, hogy a husárakat szabályozni nem áll módjában, hatósági mészárszékek felállítása még kevésbé (ezt mi sem helyeselnők.) de egy szövetkezeti alapon létesülő mészárszék támogatna a hatóság erkölcsileg és anyagilag.

Tomcsányi Sándor számtalan hiteles adattal igazolja, hogy mindennütt jobb a helyzet mint Baján.

Mikolics Ignác a mészárosok érdekét védi.

Somogyi Emil a marhatenyésztés fejlesztése érdekében sürget üdvös intézkedést egyben egészségügyi intézkedést is óhajt a husvágás körül.

7. Ugyanannak előterjesztése a szt. Ferenc-rendiek által fizetendő boritaladóátalány tárgyában. — A tanács javaslata, — hogy az adó megfizetendő — elfogadtatik.

8. Szepesvármegye közönségének átíratja a pisztolyok, forgópisztolyok, Flobert-fegyverek és botpuskák árusításának korlátozása tárgyában. — Rajcsányi Imre hozzászólása után pártolólá tudomásul vétetik.

9. Belügyminiszteri leirat a városi közkórházi építkezés felülvizsgálatának eredményéről és a városi tanács előterjesztése az építkezéssel kapcsolatos költségeknek fedezése tárgyában. — A tanács javasolja, hogy a felmerült újabb 60 ezer korona több kiadást, amelyben a felülvizsgáló mérnök tiszteletdíja, a műszaki felügyelő póttisztelet díja, a közreműködő tisztviselők tisztelet díja is bennfoglaltatik — de ez a legesekélyebb rész — folyósítsa a törvényhatóság. Ezt annuitásos kölcsönrel fedezze. Az ápolási díjak felemelésével akarják azt behozni.

Valentin Emil indítványára kimondja a közgyűlés, hogy ha a belügyminiszter az ápolási díjakat megengedi felemelni, akkor a tisztelet díjak kifizetendők és a kölcsön felveendő.

10. Scharpf Elek kérvénye a város kötelékébe leendő felvétele iránt. — Felvétetik.

11. Kovács József kérvénye a város kötelékébe leendő felvétele iránt. — Kérelemnek hely adatik.

12. A Délmagyarországi Közművelődési Egyesületnek kérvénye a Szegeden felállítandó internátus költségeihez való hozzájárulás iránt. — Tíz éven át 50—50 korona évi hozzájárulás megszavaztatik.

13. Dr. Nyiraty János és dr. Szirmai Vidor bizottsági tagoknak jelentése az alkotmányvédő bizottságból való kilépésükről. — Kilépés nem vétetik tudomásul. Felkéretnek, hogy tagságukat tartsák meg.

14. Dr. Lemberger Ármán és dr. Bérczi Albert kérvénye a városi bérházban dr. Lemberger Ármán által birt lakás bérletének átruházása és a bérlet meghosszabbítása iránt. — Meghosszabbítás és átruházás oly hozzáadással engedélyeztetik, hogy 1907. novembertől 840 korona helyett 1200 koronát fizet.

15. Sternfeld Vilmos kérvénye a városi bérházban birt lakás bérletének meghosszabbítása iránt. — Meghosszabbittatik.

16. Bayer Hermin kérvénye a városi bérházban birt bolthelyiség bérletének meghosszabbítása iránt. — Meghosszabbittatik.

17. Fischer Béla kérvénye a városi székház épületében birt bolthelyiség bérletének meghosszabbítása iránt. — Meghosszabbittatik.

18. Rajkovits Károly kérvénye a városi székház épületében birt bolthelyiség bérletének meghosszabbítása iránt. — Meghosszabbittatik.

19. A városi tanács jelentése Magyar Ádám városi irnok nyugdíjazása tárgyában. — Rajcsányi Imre indítványára augusztus hó 1-ig teljes fizetést élvez, azontul 5 százalékkal nyugdíjaztatik.

20. Wilhelm Károly róm. kath. kántornak kérvénye évi 200 kor. személyes pótlék megszavazása iránt. — Nem szavaztatik meg.

21. Rotschild Zsigmond kérvénye hirdetési oszlopok és táblák felállításának engedélyezése iránt. — Engedélyeztetik oly kikötéssel, hogy 1. az oszlopok és táblák 15 év mulva a város tulajdonába mennek át, 2. hogy a városi hirdetmények, kulturális hirdetmények, művészeti és színházi falragaszok díjtalanul függesztetnek ki.

22. Gyulánszki József kérvénye a Kigyó utcában teljesített kövezési munka után érdembe hozott keresetének utalványozása iránt. — Utalványoztatik.

23. Spitzer Károly és társai kérvénye a Dunához vezető posványosi út kikövezése iránt. — Az ut kiépítése nem eszközöltetik ez idő szerint, hanem elhalasztatik arra az időre, amikor a Dunahid kiépítése aktuálissá válik. (Jó az Isten, akkorára ad újabb kifogásra alkalmat.)

24. A »Bajai kereskedő ifjak egylete« kérvénye az egyesület tulajdonába átment Deák Ferenc-utcai ház telkén keresztül vezető folyókanak befedése iránt. — Kérvény elutasítatik.

25. Herdlein Lajos napidíjas irnoknak kérvénye jutalomban való részesítése iránt. — Javaslatát végzett kiadatik a tanácsnak.

26. Szaday Kálmán irodatisztnak kérvénye 8 heti szabadságidő engedélyezése iránt. — Engedélyeztetik.

27. Svraka Gábor közbizományi szolgának kérvénye 60 korona fizetési előleg utalványozása iránt. — Utalványoztatik.

28. Komárom és Győr városok átíratja az általános választói jognak törvénybeiktatása érdekében. — Pártoltatik és hasonszellemű felirat határoztatik.

Kisebb ügyek letárgyalása után a közgyűlés este 6 órakor befejeződik.

A Magyar Védőegyesület bajai fiókjának megalakulása.*)

A „Magyar védőegyesület bajai fiókja” e hó 21-én tartotta alakuló közgyűlését nagyszámú közönség jelenlétében, az ipartestületben. A központból *Dobieczy* Sándor nyug. ezredes, ügyvivő igazgató és *Lukács* Lipót mérnök lettek kiküldve. A közgyűlés egyik összehívója *Somogyi* Emil melegen üdvözölte a megjelenteket és miután *Dobieczy* Sándor behatóan ismertette az egyesület célját, az egybegyűltek egyhangú lelkesedéssel elhatározták, hogy az egyesület fiókja megalakittassék. A közgyűlésre *Beniczky* Lajos alispán, a „Magyar védőegyesület” elnöke igen szép üdvözlő sürgönyt küldött, mely felolvastatott. Ezután az egyesület tisztikarát választották meg. Kívánjuk, hogy az egyesület áldásos működését az egész bajai társadalom támogassa és ne legyen szalmaláng a magyar ipart pártoló mozgalom.

A »Magyar Védő-Egyesület Bajai Fiókjának« tisztikara a következőképp alakult meg: Elnök lett: *Somogyi* Emil.

Társelnök: *Dr. Koller* Imréné.

Alnelnökök: *Allaga* Ottó, *Czernay* Imre.

*) Ez a tudósítás a múlt heti számunkból tévedésből kimaradt. A szerk.

Ügyvivő igazgató: Nadas Sándor.

Titkár: Huzjak Lukács.

Jegyző: Dr. Fehér Lőrincz.

Ügyész: Dr. Fehér János.

Pénztárnok: Wagner Antal.

Ellenőr: Gebhardt Dezső.

Választmány: Ackermann János, Bodrogi Gyula, Dr. Bernhart János, Dr. Bruck Samu, Bajai Péter, Dr. Beczassy Gyula, Buday István, Drescher Gyula, Drescher Lajos, Drescher Béla, Ertl József, Eckert Ferencz, ifj. Furó Lajos, Grünhut Miksa, Dr. Hegedüs Aladár, Hesser Gyula, Kazal Lajos, Dr. Koller Imre, Dr. Lemberger Ármin, Dr. Makray László, Mikoleczky Ferencz, Müller József, Meskó László, Mayer Károly, Dr. Nyiraty János, Nánay Lajos, Dr. Rajk Aladár, Reich Vilmos, Rosenberg Jakab, Szutrély Lipót, Scherer Sándor, Schön Antal, Dr. Szirmai Vidor, Scheibner Gyula, Szingen Károly, Szilágyi Sándor, Tomasics Sándor, Tüske János, ifj. Utry Pál, Utry Lajos, Vojnits Dániel, Vojnits Máté, Dr. Werner Adolf, Dr. Valentin Emil, Weisz Nándor, Weidinger Dezső.

Női szakosztály: Dr. Alföldy Lajosné, Ackermann Jánosné, Dr. Beczassy Gyuláné, Dr. Boros Józsefné, Czernay Imréné, Drescher Gyuláné, Ertl Józsefné, Eckert Ferenczné, öz. Fogt Alajosné, Gebhardt Dezsőné, Dr. Hegedüs Aladárné, Dr. Hetényi Pálné, Hübner Józsefné, Henerári Antalné, Kollár Ágostonné, Kolozsvári Sándorné, Kauten Miklósné, Kiezel Jánosné, Dr. Lemberger Árminné, Latinovics Gyuláné, öz. Michitsch Józsefné, Pollák Lajosné, öz. Reich Bernátné, Somogyi Emilné, Sárfi Elekné, Scherer Károlyné, Szilágyi Sándorné, Turi Mátyásné, Tüske Jánosné, ifj. Utry Pálné, Utry Lajosné, Weres Ilona, ifj. Wunderlich Józsefné, Wagenblatt Ferenczné.

Számvizsgáló bizottság: Erdős Jakab, Heller Richárd, Sziklai Zsigmond, Schön Ödön, ifj. Wunderlich József.

Számvizsgáló bizottsági póttagok: Alföldy Imre, Stampfl Jenő, Wagner Sándor.

Az Oltáregylet színelőadása.

E lap olvasói közül is bizonyára sokan vannak, kik az Oltáregyletről többet nem tudnak, mint hogy dr. Koller Imréné az elnöke. Megismertetni, megkedveltetni az egylet mivoltát, feladatát; e cél lebegett az egylet vezetőségének a szeme előtt, midőn egy nyilvános ünnepélyt, egy vallásos tárgy színelőadást tervezett. S a terv nem ütött ki balul: az ünnepnek fényes sikerét szívesen ismerjük el és a Bárány Szálló nagytermét zsúfolva megtöltő közönség a nemes, lélekemelő szórakozáson felül az Oltáregylet célját megismerte, életrevalóságáról, létjogosultságáról, meggyőződhetett.

»Szent Ágnes« a címe az előadott darabnak. Tárgya az előkelő származású római szűznek vértanúsága, melyet ifjúsága virágában kellett elszenvednie († 304. K. u.) Tulajdonképpen pedig a lehanyatló pogány világfelfogás kel küzdelemre a darabban a megvetett, üldözött, mégis győzedelmes kereszténységgel. Ágnes meg nem indítja, meg nem tántorítja a praetor erőszakoskodása, a praetorné fenyegetése, a Vesta-szűzek rábeszélése, a római nők csábító szava: ragaszkodik hitéhez és a praetor fiának keze helyett inkább a halált választja. Halálában hamarosan követi őt tejtestvére Emerentiana, kit Ágnes sírján kövez agyon néhány garázda római ifju. De Ágnesben diadalmaskodik a keresztény világeszme a pogányság fölött: a praetor és fia, több Vestaszűz és római nő a »Názáreti« hitére tér.

A két világnézetet két női szerep képviseli: Szt. Ágnesé (Tury Renée) és Claudidé, a praetor felesége (Dr. Koller Imréné.) Mindkét szereplőről a legnagyobb elismerés hangján szólhatunk. Ágnes megjelenése, méltóságos nyugalma, hitének lángoló szeretete, vértanui bátorsága gyönyörűen érvényesült Tury Renée játékában. Koller Imréné pedig a szenvedélyes, hajthatatlan pogány urnó szerepét interpretálta ügyesen. — Nagyobb szerepe volt még Emerentiának (Wunderlich Juliska) és Ágnes anyjának, Lucinának (Petrich Katica) Kettős jelenetük, midőn Emerentiana Lucina karjában leheli ki ártatlan lelkét, rendkívül meghatotta az egész közönséget és nem egy fér-fihallgatónak könnyeket csalt ki szeméből. Megkapó jelenet volt az is, midőn Ágnes a kereszt jelével ledönti a pogány bálványt s e csodájával megtérít két Vesta-szűzet, Faustint és Lucillát (Ujhelyi Rózsika és Szaday Blanka), majd pedig egy római nőnek Superbának (kinek kis szerepét nagy ügyességgel, megszokott rutinnal Laforsch Mariska játszotta) visszaadta szemevilágát. Az ősi pogány valláshoz való ragaszkodást Emilia Vesta-szűz képviselte; a régi hagyományokért való törhetetlen, szinte szenvedélyes lelkesedést Fogt Matild játéka kellőképpen fejezte ki. A római nők közül pedig az említett Superbán kívül még Libera (Hübner Józsefné) és Jucunda (Szaday Mariska) voltak az öröm és élvezet epikuri bölcsészetének egyes szószólói. Müller Matild Serva rabszolganőnek, Halász Riza az örngyalnak szerepében szintén hozzájárultak az ensemble sikeréhez. Néma szerepükben megjelenésük kedvességével tetszést arattak Nagy Annuska (Syrá Vesta-szűz), Devics Irén (Tertilla Vesta-szűz) Wunderlich Józsefné, Kopp Irma, Wukellich Elza és Posta Ilonka mint római nők.

Last not least, az egyetlen férfi-szereplő, Symphorianus praetor (Eckert Gyula) korhű jelmezében, tipikus római megjelenésével, mélyen átértzett játékával hű volt magamagához és nem csekély fokban növelte eddigi sikereinek számát.

A melodramatikus részletek zenéjét Kersch Ferencz képezdei tanár szerzette s a tanítóképző intézet növendékei adták elő. Az előadást prolog előzte meg, melyben a kis Weres Ilonka egyszerű, keresetlen szavakban magyarázta meg a közönségnek az Oltáregylet célját: a keresztény templomoknak belső feldíszítését, felszerelését. A prologot két élőkép követte: 1. Hit, Remény és Szeretet, melyet három bájos kis leányka, Kollár Vilma, Sárfi Irén és Kolozsvári Leona mutatott be. Ez volt az élőképek legegyszerűbbje és nézetem szerint legsikerültebbje, mert az élőképeknek leglényegesebb kelléke, a szoborszerű nyugalom, ennél érvényesült legjobban. 2. Angyalcsoport: Boróczy Gizi, Wunderlich Mariska, Posta Rózsi, Klein Margit, Reiser Böske, Vágó Ilonka, Boróczy Lenke, David Matild. Ugyancsak élőkép fejezte be az előadást, — Szt. Ágnes megdicsőülése — melyben résztvettek az összes szereplők.

A rendezés fáradságát Weres Ilona urnó és dr. Dombi Márk tanár vállalta el.

Az előadást pénteken a nagyközönség számára megismételték, ma, szombaton pedig a tanuló-ifjúság számára ismétlik meg. m.

HIREK.

A bajai főgimnázium tanári kara és ifjúsága febr. 11-én, vasárnap d. u. 4 órakor 50 fillér belépő-díj mellett ünnepélyt rendez a Sanatorium Egyesület javára, melynek műsora a következő: 1. Ósbuda induló, előadja

a főgimn. ének- és zenekara. 2. A tüdőbetegek segélyezéséről beszédet mond dr. Nyilasi Rajmund tanár. 3. Népdalok, előadja a zenekar. 4. Itthon vagyunk újra, költemény Endrődi Sándortól, szavalja Posta Sándor VIII. o. tan. 5. Hunyadi-induló, előadja az ének- és zenekar. — Minthogy az igazgatóság külön meghívókat nem bocsát ki, ez uton hívja meg az érdeklődő nagy közönséget.

Eljegyzés. Meskó Zoltán hadnagy, Meskó László városi tanácsos fia, jegyet váltott Drescher Margitka úrhölgygyel, Drescher Gyulának, a bajai függetlenségi és 48-as párt elnökének leányával.

Hymen. Bokor Oszkár, a Szegedi Kereskedelmi és Iparbank bajai fiókjának pénztárosa jegyet váltott Rosenberg Adrien úrhölgygyel.

Dementi. Amia hírrel szemben, mintha a Szegedi Kereskedelmi és Iparbank igazgatósága a bajai fiókjának agilis főnökét Breuer Zsigmondot Bajáról elhelyezve, más intézet vezetésével bizta volna meg, kijelentjük, hogy ez a valóságnak meg nem felel. Ezen hír terjesztése ellen különben Breuer Zsigmond bankfőnök maga tiltakozik legerélyesebben.

A Magyar Védőegyesület bajai fiókjának első választmányi ülése. A magyar ipar védelmére alakult Magyar védőegyesület bajai fiókja, mint értesülünk, e hó 4-én, vasárnap, d. u. 3 órakor a városi székház 2. számú tanácstermében választmányi ülést tart.

Eljegyzés. Dervaderits Illés, eljegyezte Mikolits Anna urhölgyet, Mikolits Ignác bajai iparos és törvényh. biz. tag leányát.

A bajai katolikus legényegylet február 4-én vasárnap délután 5 órakor szabad előadást tart a következő műsorról: 1. Goldstein Számi (kuplé) Éneklő Farkas Ödön. 2. Oh azok a nők. (Monolog). Előadja Stayer Mátyás. 3. Hazadruló. Szavalja Szteriády István. 4. A szociálisták. Mondja Szalai Károly. 5. Vándor madár. Szavalja Timusz Károly. 6. Mükedvelő fotografus. (Monolog.) Előadja László Károly. Az érdeklődő közönséget ez uton is tisztelettel meghívja az elnökség, de egyuttal ismételtlen figyelmezteti is, hogy csak 20 fillér belépti díj mellett lehet megjelenni. A rendes és pártoló tagok s azok legközelebbi családtagjai az egyesület alapszabályai értelmében nem tartoznak belépti díjat fizetni.

Tűz. Csütörtökön délután 4 óra tájban tűz volt. Rácz János és Mezey József közös házának tetőzete gyuladt ki és le is égett. A tűz úgy keletkezett, hogy a kémény mellett levő gerenda tüzet fogott.

A Bajai Katolikus Legényegylet könyvtárának Manhold Dezső úr 10 darab könyvet ajándékozott, amely nemes tetteért ez uton is hálás köszönetet mond az elnökség.

Közgyűlés. A bajai kölcsönös segélyezőegylet 1906. febr. 25-én d. e. 10 órakor az intézet saját helyiségében tartja rendes évi közgyűlését.

A Bajai Katolikus Legényegylet az elmúlt vasárnap ismét szabad előadást tartott, nagy sikerrel. Ez alkalommal Király Géza és Visegrády Lajos szavaltak, László Károly pedig monologot adott elő. A mély érzéssel előadott szavaltatok nagy tetszést arattak; nemkülönben a monolog is sok derűs percet szerzett a közönségnek. Az előadás fénypontja Kiss József, tanító-képezdei tanár, előadása volt, ki ez alkalommal a levegőről beszélt. A tudós tanár e különben száraz tárgyat oly élvezetesen, oly tanulságosan adta elő, hogy a közönség alig tudott betelni vele. Az előadást nagyban emelték a szebbnél-szebb kísérletek, melyekkel a tudós tanár előadását kísérte. A szokottnál kissé hosszabb előadás a hallgató közönséget nemcsak nem fárasztotta ki, hanem felelevenítette úgy, hogy az előadás végén szünni nem akaró tapsokkal jutalmazta meg Kis Józsefet a tanulságos és egyuttal szórakoztató előadásért. Az előadást egy kis bohózat zárta be, mely után jó kedvben oszlott szét a közönség.

VAGYON. A „bajai kölcsönös segélyző-egylet“ vagyon-mérlege az 1905. évről. TETTER.

Készpénz	11161	28	1900. évtársulat beiratási díj	4152	—
Kezességi kötvények	534745	15	1901. » » »	4596	—
Magánkötvények	398169	32	1902. » » »	5304	—
Jelzálogos kötelezők	364617	28	1903. » » »	5632	—
1900. évtársulat végleszámolása	214000	—	1904. » » »	6336	—
Ezek kamataiban	4335	73	1905. » » »	6384	—
Kisbirtokosok földhitelintézete	2000	—	1900. évtársulat heti befizetés	323856	—
Intézeti ház	30000	—	1901. » » »	286438	—
Bajai polgári olvasó-egylet	500	—	1902. » » »	262566	—
Hátralékos kamatok	16694	57	1903. » » »	203876	—
Hátralékos heti befizetések	7412	—	1904. » » »	150143	—
Pótlékok	372	40	1905. » » »	74420	—
Nyomatványok	424	72	Előre bevett kamatok	4947	82
Felszerelés	1090	44	Tartalékalap	54272	35
			Nyujdíjalap	41986	62
			1900. évtársulat 1900—1904. kamat	35.72	37077
			1901. » 1901—1904. »	22.02	25300
			1902. » 1902—1904. »	11.98	15885
			1903. » 1903—1904. »	5.20	7321
			1904. » 1904. »	1.30	2059
			1900. évtársulat 1038 betéteinek 1905. kamatai 16.83	17469	54
			1901. » 1149 » 1905. » 12.84	14753	16
			1902. » 1326 » 1905. » 9.70	12862	20
			1903. » 1408 » 1905. » 6.70	9433	60
			1904. » 1584 » 1905. » 3.95	6256	80
			1905. » 1596 » 1905. » 1.37	2186	52
			Oszthatlan kamat	6	66
	1585522	89		1585522	89

VESZTESÉG.

Nyeremény- és veszteség számla.

NYEREMÉNY.

Kezelési költségek	11960	—	Kamat áthozat a múlt évről	10	70
Üzleti költségek	4684	01	Kamatok	78682	76
Jótekonyczélók	502	—	Késedelmi illetékek	2480	92
Adó	1700	—	Átíratási díjak	61	—
Nyomatványok elhasználása	424	73	Házjövedelem	1125	—
Felszerelés avulásért	121	16			
A 6 évtársulat kamatai	62961	82			
Oszthatlan kamat	6	66			
	82360	38		82360	38

Pénztár forgalom: 3.612,453 korona 48 fillér.

Baján, 1905. december hó 31-én.

Somogyi Emil s. k.
igazgató.

Nánay Lajos s. k.
aligazgató.

Sziklai Zsigmond s. k.
főkönyvvezető.

Fried Samu s. k.
pénztárnok.

Jelen vagyon-mérleget, úgy a nyeremény- és veszteség-számlát megvizsgálta és helyesnek találta a felügyelő bizottság:

Kollár Ágoston s. k.

Heller Richárd s. k.

Erdős Jakab s. k.

Tisztelt közgyűlés!

A lefolyt 1905. évi üzleteredményt, vagyonmérleget, nyeremény- és veszteség számlát van szerencsénk ezuttal bemutatni. Intézetünk fennállásának 38. évét következő eredménnyel zárjuk le és pedig: A 6 évtársulatnak 62968 korona 48 fillér nyereséget mutatunk ki. Zárszámadásunk szerint a kitüntetett eredmény a 6 évtársulat között felosztott.

Az 1900-ik évben alakult társulat következőképen záratott le:

I. Alapítási díj 1 törzsbetét után	4 kor. — fill.	1038 törzsbetétre	4152.—
II. Törzsbetétenként 6 évi befizetés	312 kor. — fill.	1038 »	323856.—
III. Nyeremény 6 évre	52 kor. 55 fill.	1038 »	54546.90
IV. 1906. január 1-től márczius 1-ig kamat	3 kor. 65 fill.	1038 »	3788.70

Összesen: 372 kor. 20 fill. 1038 törzsbetétre 386343.60

A jelen évben felmutatott üzleti eredmény örvendetesnek mondható, mert a befizetések után közel 6-os kamatot fizetünk, ami kétségkívül a csekély összegű heti betétek előnyös kamatoztatását jelenti.

A többi társulat nyereményrésze zárszámadásunkban található.

Kötvény- és egyéb tárczáink teljesen biztosak. A tartalék alap 54272 kor. 35 fillért mutat fel.

A tiszti személyzetnek az igazgatóság elismerésképp 1230 korona jutalomdíjat szavazott meg.

Ezen előadott jelentésünket elfogadni, jóváhagyni és a felmentvényt úgy az igazgató-tanácsnak, mint a felügyelő-bizottságnak megadni kérjük.

Baján, 1906. évi január hó.

Az igazgatóság.